Український Народний Союз
75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 74125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 14. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 22-го СІЧНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 22, 1969 No. 14. VOL. LXXVI.

СЬОГОДНІ СПОВНЯЄТЬСЯ 50 РОКІВ З ДНЯ ПРОГОЛОШЕННЯ СОБОРНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ — 1919-1969

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ВРОЧИСТО ВІДЗНАЧАЮТЬ СІЧНЕВІ РОКОВИНИ; ГУБЕРНАТОРИ БАГАТЬОХ СТЕЙТІВ І ПОСАДНИКИ БАГАТЬОХ МІСТ ЗСА ПРОГОЛОСИЛИ 22-го СІЧНЯ УКРАЇНСЬКИМ ДНЕМ; НА КАПІТОЛЯХ СТЕЙТІВ І РАТУШАХ МІСТ ПОВІВАЮТЬ СЬОГОДНІ УКРАЇНСЬКІ ПРАПОРИ

Ню Йорк. — З Канцелярії УККА повідомляють: Відзначуючи два великі історичні січневі акти, законно переведені рішенням Українського Народу 22-го Січня 1918 і 1919 років, президент УККА проф. Лев Добрянський звернувся спеціяльним листом до всіх сенаторів і конґресменів ЗСА з проханням, щоби вони зложили в Сенаті і в Конґресі ЗСА свої заяви в обороні поневоленого, але не скореного українського народу. Всі ці промови будуть видруковані окремою книжковою відбиткою з Конґресових Рекордів. В Ню Йорку Український Конґресовий Комітет Америки влаштовує спеціяльну конференцію для відзначення 51-ої річниці проголошення незалежности Української Народної Республіки і 50-ої річниці проголошення соборности всіх українських земель. До участи в конференції запрошені: делеґати до ОН, представники американських організацій, відпоручники етнічних груп, як також кореспонденти американської і української преси. Ця конференція відбудеться в суботу, дня 25-го січня 1969 року, о год. 4-ій по полудні в залях Carnegie Endowment International Center, 345 East 46th Street, New York, N.Y.

Крім проголошених уже раніше громад, відповідні святкування Січневих Роковин зголосили:

НЮАРК - ІРВІНҐТОН, Н. ДЖ. — Підписання проклямації „Українського Дня" в

(Закінчення на стор. 3-ій.)

УНІВЕРСАЛ ДИРЕКТОРІЇ
УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ ПРО З'ЄДНАННЯ ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Іменем Української Народної Республіки Директорія сповіщає Народ Український про велику подію в історії Землі нашої Української.

3-го січня 1919 року в м. Станиславові Українська Національна Рада Західньої Української Республіки, як виразник волі всіх українців бувшої Австро-Угорської імперії і як найвищий їхній законодавчий чинник, торжественно проголосила злуку Західньої Української Народної Республіки з Наддніпрянською Народною Республікою — в одноцільну суверенну Народну Республіку.

Вітаючи з великою радістю цей історичний крок західніх братів наших, Директорія Української Народної Республіки ухвалила тую злуку приняти і здійснити на умовах, які зазначені в постанові Західньої Української Народної Республіки від 3-го січня 1919 року.

Од нині во єдино зливаються століттями одірвані одна від одної частини Єдиної України — Західньо-Українська Народна Республіка (Галичина, Буковина і Угорська Русь) і Наддніпрянська Велика Україна.

Здійснились віковічні мрії, якими жили і за які умирали кращі сини України.

Од нині є єдина незалежна Українська Народна Республіка.

Од нині Народ Український, визволений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу об'єднаними дружніми зусиллями всіх своїх синів будувати нероздільну самостійну Державу Українську на благо і щастя її люду.

22 січня 1919 року, у м. Києві

Над Міською Управою Джерзі Сити піднято український прапор

Джерзі, Ситі Н. Дж. — Минулого понеділка в присутності понад 20-особової української делеґації заступник голови Міської Управи Філіп Кунц підписав Проклямацію, як він сказав, „на вшанування любови до свободи, що горить у серцях усіх українців" і проголосив 22 січня Українським Днем у Джерзі Ситі. Ф. Кунц передав Проклямацію на руки представника Відділу УККА, голови делеґації А. Шарана. Головний предсідник УНСоюзу та член Екзекутиви УККА п. Иосип Лисогір представив членам Міської Управи присутніх та коротко сказав про значення Акту Соборности. На церемонії були присутні члени Головної Екзекутиви УНСоюзу д-р Ярослав Падох і Володимир Сохан. Новообраний голова Українського Народного Дому в Джерзі Ситі п. Іван Бервецький, який працює в Міській Управі, займався підготовою урочистости. Між присутніми був також о. Максим Ганчер із церкви св. Петра і Павла, представники різних українських установ і товариств, представниці місцевого Осередку СУМА в уніформах, Марія Шеремета та Ірена Бура, п. Роман Качмарський репрезентував місцеву Станицю Пласту. На відзначення 51-ої річниці проголошення вільної Української Держави та 50-ої річниці проголошення Акту Соборности всіх українських земель — над ратушем в Джерзі Ситі сьогодні повіває поруч зоряного американського синьо - жовтий прапор національно-християнської України. Український прапор буде вивішено над будинком Міської Управи також у неділю, коли місцева українська громада відзначатиме ці річниці в залі Українського Народного Дому.

У неділю український Ню Йорк відзначить Золоту Річницю Акту Соборности

НЮ ЙОРК. — Заходами Комітету Об'єднаних Американсько - Українських Організацій Ню Йорку — Відділу УККА, у неділю 26 січня о 6 год. вечора у „Фешен Інституті" при 225 Захід 24-та вулиця, відбудеться Свято 50-річчя проголошення Акту Соборности усіх земель Державної України. В програмі: відкриття й проклямації Українського Дня; промова — проф. Іван Вовчук; А. Добрянський — сольо, при фортепіяні І. Соневицький; деклямація — Р. Шуган; хор „Думка", під диригентурою проф. О. Берника при фортепіяні Х. Зубрицька. З Комітету повідомляють, що квитки вступу можна набувати у всіх українських книгарнях і при вступі. Голова Об'єднаного Комітету адв. Роман Гуглевич поінформував, що вся українська молодь в однострою своїх молодечих організацій

(Закінчення на стор. 3-ій.)

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ У СТЕЙТІ КОННЕКТИКАТ

Під час підписання проклямації в дні 16 січня ц. р., в якій губернатор Джан Демпсі проголосив день 22 січня 1969 року Українським Днем в стейті Коннектикат. В делеґації взяли участь Всч. Отці і голови, або репрезентанти Відділів УККА стейту Коннектикат. На фоті сидить губернатор Джан Демпсі. Стоять (зліва): всч. о. Ярослав Шуст — Бріджпорт, Іван Селеман — Гартфорд, Анатоль Фалько — Бріджпорт, Роман Соболь — Гартфорд, Тадей Хоптяк — Ню Брітен, о. Петро Огірко — Колчестер, Михайло Мельник — Гартфорд, Михайло Снігурович — Ню Гейвен і Михайло Тимків — Вілімантик.

Свято Незалежности і 50-ліття Соборности Українських земель відбудеться в Гартфорді в неділю, 2 лютого 1969 року о годині 4-ій пополудні в залі Українського Народного Дому. Промови виголосять: адв. Іван Лемеґа-англ. і інж. Іриней Гарасимяк — укр. В мистецькій частині виступить оперна співачка Галина Андреадіс і жіночий ського народу будуть відправлені в неділю 26 січня в Українській Католицькій і Православній Церквах.

ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ В СТЕЙТІ РОВД АЙЛЕНД

За ініціятивою та стараннями отця прот. Віталія Коваленка та при активній підтримці репрез. О. Чагарина губернатор стейту Ровд Айленд Френк Лінч в п'ятницю 10-го січня прийняв нашу делеґацію в складі: о. прот. В. Коваленко, репрез. О. Чагарин та старші наші громадяни: Кость Корницький, Наталія Камфонік та Розалія Борис. Губернатор склав ґратуляції з приводу золотого ювілею злуки всіх українських земель в одну Українську Народну Республіку, побажав звільнення України від червоно-московського поневолення, та проголосив день 22 січня 1969 р. Українським Днем в цілому стейті Ровд Айленд. На знімці (зліва): Кость Корницький — заст. голови, Розалія Борис, губернатор Френк Лінч — передає проклямацію о. прот. В. Коваленко, Наталія Камфонік та репрез. О. Чагарин.

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН В ІНАВГУРАЦІЙНІЙ ПРОМОВІ ЗАПОВІДАЄ ЗМАГАННЯ ЗА ЄДНІСТЬ ДОМА І МИР У СВІТІ

Ричард М. Нікcон (з правого боку) складає присягу на 37-го Президента ЗСА, що її переводить головний судді ЗСА Ерл Воррен. Збоку стоїть усміхнений кол. президент Линдон Б. Джансон, посередині віце-президент Спіро Еґню, за Ніксоном кол. віце-президент Гюберт Гомфрі і провідник сенатської більшости Майк Менсфілд.

20-го січня Ричард Мілгавс Ніксон став 37-им президентом ЗСА, склавши присягу на руки головного судді Найвищого Суду Ерла Воррена. Тоді ж присяг на вірність Конституції цієї країни і віце-президент Спіро Т. Еґню. Новий Президент ЗСА заповів, що єдність вдома і мир у світі — це головні пункти його програми. Так Ніксон говорив у своїй інавґураційній промові, в якій продовжував: „Я щойно склав присягу перед Богом і моїм народом, що буду підтримувати й обороняти Конституцію ЗСА. До цієї присяги я тепер додаю ще священні зобов'язання: Я присвячу свій уряд, свою енергію і всю свою мудрість, якою можу розпоряджати, справі миру". Найбільшою пошаною, якою може історія обдарувати когось — це титул миротворця. Ця пошана тепер приманює Америку, даючи їй можливість вивести вкінці світ з цієї долини замішання на твердий ґрунт миру, про який мріє людство від світанку цивілізації. Закликаючи світ до миру, Ніксон складав присягу на дві старовинні родинні Біблії, які тримала його дружина, і які були відкриті на тих сторінках другого розділу, четвертий рядок із пророка Ісаї, де закликається до того, щоб мечі перекувати на мирні плуги. Мир — це наш заклик до могутности, бо американці повинні плянувати вже тепер на той час, коли наше багатство перестане служити нищенню під час війни поза межами ЗСА і стане на потреби нашого народу в цій країні. Очолюваний новим Президентом Уряд старатиметься присднати до поступу й добробуту тих американців, які досі з нього не користали. Республіканський Уряд прислуховуватиметься до голосів народу, до голосу його сердець, до голосів покривджених і стурбованих, до голосів тих, що були зрезиґновані, бо їх ніхто не чув. Ніксон згадав, як президент Ф. Д. Рузвелт тридцять кілька років тому в першій своїй інавґураційній промові стояв перед важкою економічною кризою. Ніксон твердив, що тепер американська нація стоїть перед духовою кризою. „Ми багаті матеріяльно, казав новий Президент, але розбиті духово. Ми почали війну між собою, хотячи миру. Ми стали роз'єднані, хотячи єдности. Вачимо довкола себе порожнечу, бажаючи її заповнити". Ніксон сказав, що не можна співпрацювати, поки не припинемо атакувати себе, поки не почнемо так спокійно говорити, щоб можна було чути й наші слова, а не тільки наші голоси. Новий Президент висловив свою надію в американську молодь, яка тепер здобуває кращу освіту, більше цікавиться загальними проблемами та з чуттям реаґує на важливі події політичного життя. Ніксон обіцяв кращу долю всім тим, що досі ніхто не дбав про них, всім вбогим, неграм і білим. Республіканський Уряд старатиметься про це, щоб із добробуту й безпеки могли користати всі без винятку. Новий Президент сказав, що здійснення його програми вимагає співпраці, бо сам Уряд не може нічого зробити. Здійснити програму може Уряд тільки при допомозі цілого народу. Свою промову закінчив Ніксон заявою про це, що доля подала нам не чашку розпачу тільки чашу можливостей, які треба нам використати, підтримані вірою в Божу волю. — В деяких демократичних колах твердять, що інавґураційна промова Ніксона занадто загальна, вона не подає програми, що республіканський Уряд думає робити.

ДЖАНСОН ВЖЕ В ТЕКСАСІ

Вашинґтон. — Президент Джансон та його дружина о пів до четвертої години по полудні в понеділок, 20-го січня відлетіли гелікоптером з Білого Дому на летовище Андрю, звідки відлетіли на фарму в Тексасі. Всі речі вже давно були спаковані та вантажними автомобілями відвезені до Тексасу. Новий президент Ніксон мав по полудні вільні кімнати в Білому Домі і зміг почати працю в західньому крилі свого нового помешкання. Про це старалися ті працівники, що дбають про порядок в Білому Домі.

Протестуючи проти совєтської окупації, в Пільзні підпалив себе ще один чех

Прага. — Безпосередньо після смерти празького студента Яна Палача, який підпалив себе для протесту проти совєтської окупації ЧССР в четвер мин. тижня і помер від опалень в неділю 19 січня, в понеділок 20 січня підпалив себе в Пільзні молодий чеський робітник Йозеф Гляваті. Рани від опалення не надто тяжкі і є надія, що він буде жити. Нав'язуючи до смерти Палача, президент ЧССР Людвік Свобода звернувся до чеської молоді із закликом не виявляти свого політичного ставлення в такий спосіб і припинити цього роду „страхітливі акти". Пам'ять померлого в неділю Палача населення Праги вшанувало в понеділок 20 січня великою жалобною маніфестацією, в якій взяло участь понад 100000 осіб, усі з національними чеськими відзнаками з чорним крепом. В жалобному поході, що його попереджував молодий студент із прапорцем першого президента Чехо - Словаччини Томи Масарика і чотирьох студентів із чорним прапором, ішли не тільки студенти й робітники, але й професори університетів із своїми медалями. Площу „Червоної Армії", якою проходив похід, студенти перейменували на „Площу Яна Палача". Провідники демонстрації заявили, що вони передадуть президентові Свободі і провідникові компартії О. Дубчекові свої домагання, висловлені в прощальному листі Палача, в першій мірі скасування цензури і припинення розповсюджування в ЧССР видаваної совєтськими окупаційними військами газети „Зправи", як також переведення нових виборів. През. Свобода, виступаючи з промовою до студентів, закликав до політичної консолідації і єдности і попереджував, що політичний хаос може привести до анархії і встановлення нового керівництва в ЧССР.

Іван Ващук очолив нову Управу Окружного Комітету Відділів УНС в Дітройті

Дітройт, Міш. — В неділю, 19-го січня, тут в Українському Народному Домі відбулися річні загальні збори Окружного Комітету Відділів Українського Народного Союзу, у висліді яких обрано нову Управу Комітету з головним контролером Іваном Ващуком на чолі. Збори, в яких взяло участь 44 репрезентанти 12 Відділів УНС, відкрив дотеперішній голова і колишній довголітній гол. радний Володимир Дідик. Проводила нарадами Президія в складі: Володимир Борискевич — голова, Петро Мудрий — заступник і Василь Папіж — секретар. Протокол з попередніх річних зборів прочитав секретар Дмитро Федорко. За Управу звітували: голова Володимир Дідик, заступники голови Ярослав Базюк, Атанас Слюсарчук і Михайло Бобер, секретарі Дмитро Федорко і Володимир Борискевич, скарбник Дмитро Копільовський, пресовий референт Василь Паліж, за Контрольну Комісію Михайло Ярема та Вол. Борискевич за Стипендійний Комітет. Від імени місцевого Відділу УККА вітав наради його голова інж. Василь Колодчин, а Євген Василина привітав збори від очолюваного ним Народного Дому. Доповідь про стан, завдання і можливості УНС виголосив приявний на зборах головний предсідник УНС Иосип Лисогір. Він зокрема закликав до посиленої організаційної праці в цьому 1969-му році, в якому УНС відзначає своє 75-ліття. Кожний громадянин, що вступає в члени УНСоюзу, робить у першу чергу прислугу сам собі і своїй родині, бо дістає забезпечення за дешевшу ціну, але й допомагає розбудувати УНСоюз, який з черги дає

(Закінчення на стор. 3-ій.)

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.
Supscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

50-річчя найсвітлішої події

Акт Злуки „століттями одірваних одна від одної частин Єдиної України" в одну і єдину незалежну Українську Народну Республіку, що його проголосила Директорія цієї Республіки урочисто на Софійській площі в Києві 22-го січня 1919-го року, це, без сумніву, найсвітліша подія в новітній історії України. Це ж тоді — як сказано в Універсалі Директорії — „здійснились вікові мрії, якими жили і за які вмирали кращі сини України". Ця світла подія була здійсненням мрій для великої мети: „Однині Народ Український, визволений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу об'єднаними дружніми зусиллями всіх своїх синів будувати нероздільну самостійну Державу Українську на благо і щастя її люду".

Сповнюється 50 років від часу проголошення того Акту Соборности, що його можна вважати і що насправді є найвищою метою Української Нації. Тому то й історичні вороги України фізичним насильством і розбоєм цей Акт подвійно заперечили — окупували і розшарпали Україну, поділившись її частинами.

Але всі вони переконалися, що насильством можна поневолити й поділити народ, але ніщо не може викреслити з його історії і душі його найвищої мети — самостійности і соборности. Перед другою світовою війною територія України була поділена між чотирьох займанців, але народ український, хоч і під різними займанщинами, змагав усіми силами до тієї мети, що була визначена 22-го січня 1919-го року на Софійській площі в Києві.

Немає на світі нічого досконалого і завершеного. Ще далека від досконалої і наша ідейна соборність, яка залишилась нам після втрати державної незалежности. Все ж таки не є в нас так зле, як часом ми собі уявляємо. Це також природнє і тільки потверджує, а не заперечує, нашу ідейну соборність, коли ми часом у наших внутрішніх суперечностях уживаємо, як арґумент, закиди браку чи порушування ідей соборности у наших суперників. Інтересно, що навіть у такої великої та виробленої нації, як американська, проблема єдности нині така актуальна, що новообраний президент Ричард Ніксон після виборчої перемоги вважав за відповідне визначити як гасло свого уряду слова одної дівчинки з Огайо, що їх виписала вона на транспаренті, зустрічаючи його: „Об'єднай нас!"

Світлий Акт Соборности з-перед 50 років, попереджений таким же світлим Актом Незалежности рік раніше, визначили курс історичного розвитку та змагань українського народу. Очевидно, що заперечення тих Актів ворожим насильством було великою українською трагедією, але в історичному аспекті це вже не перерішить розвитку. Раніше чи пізніше Січневі Акти стануть знову дійсністю.

У соборній неволі

У той час, коли Москва окупувала Чехо - Словаччину, щоб танками здушити стремління її народів до свободи, в ОН відбувалась урочистість прийняття „в родину народів" ще однієї незалежної нової держави Суазі, що лежить біля португальського Мозамбіку і нараховує 400 тисяч жителів. Усамостійнення й удержавнення кожного народу на земній кулі є радісною подією для всього людства. Однак, в Об'єднаних Націях дехто прижмурює очі на той факт, що коли африканський і азійський континенти покриваються у наші роки новими й новими незалежними державами, переважно колишніми британськими колоніями, в той же час в Европі й частині Азії Москва гарячково працює над зміцненням своєї червоної імперії СССР, щоб не дати поневоленим націям вирватись з-під її „опіки".

У неволі перебуває і наша Україна, наш великий понад 46-мільйоновий народ. Московська пропаганда любить підкреслювати, мовляв, тільки тепер усі українські землі нарешті об'єднані в одно ціле — „в колгоспно-робітничій державі УССР", бо московські большевики хочуть перед Україною і світом виступати в позитивній ролі: ми, мовляв, сприяли соборності українських земель. Але чи сидять в'язні в окремих тюремних камерах чи у спільній камері, однаково волі вони не мають. Український народ опинився у „соборній неволі", як і інші 115 неросійських народів і народностей в СССР, як і народи країн - сателітів. У боротьбі проти російської брутальної окупації дійшло вже до того, що молодий чеський студент пішов на автодафе — живцем спалив себе на знак протесту.

Московсько - большевицька „соборна неволя" згуртовує неросійські народи для спільної боротьби проти колонізаторської Москви, яка силою тримає їх у в'язниці. З таким становищем ніколи не погодиться український народ, який 50 років тому власною волею проголосив у золотоверхому Києві Акт Соборности.

Панас Феденко
член Української Центральної Ради і Трудового Конґресу в Києві (1917-1919)

СОБОРНІСТЬ

(Мрії та дійсність)

„Давно це ділось", — хочеться сказати словами Тараса Шевченка.

Минає п'ять десятків років від того часу, коли у вогні й бурі революції та війни на всіх кордонах Української Народної Республіки зійшовся в Києві Конґрес Трудового Народу України, щоб затвердити рішення делеґатів віками розірваних українських земель про об'єднання українського народу в соборній державі.

Символом соборности для мене лишається й досі чомусь не красномовність ораторів-членів Трудового Конґресу, що вітали об'єднання українських земель на сесії цього революційного парляменту, і не Універсал Конґресу, що, з доручення президії Конґресу, мені довелося оголосити на його пленарному зібранні в останній день сесії Конґресу: символом соборности була для мене сотня Січових Стрільців, що охороняла будинок театру, в котрому відбувалася сесія Конґресу. Я розмовляв з стрільцями: були між ними українці галицькі, буковинські, наддніпрянські, а один сказав, що він — кубанський козак. Про цих відважних і рішучих пізніше написав Василь Стефаник: „Це Україна, а це її кров"...

В ці дні будемо чути багато патріотичних і гарних промов і прочитаємо теж немало патріотичних статтей на тему соборности. Хочу тут підійти до оцінки роковин проголошення соборности з іншого боку, не славословного, а реалістичного.

Треба ствердити сумний факт: революція 1917 року в Росії і розпад Австро-Угорщини в кінці 1918 р. застали нас непідготованих: об'єктивно і суб'єктивно. Розділені між Росією та Австро-Угорщиною, українські землі не мали національно - суцільної людности: міста України були в чужих руках. Тому в Києві під час сесії Трудового Конґресу в січні 1919 р. ночами виступали большевицькі боївки проти української влади, і чути було стрілянину в різних частинах столиці. Львів, опанований поляками, довелося урядові Західньо - Української Народної Республіки лишити в перших днях листопада 1918 р. і перенестися до Станиславова.

На Наддніпрянщині Директорія Української Народної Республіки могла спертися тільки на нечисленні патріотичні реґулярні частини та на повстанську, недисципліновану масу, що слухала своїх доморослих „отаманів".

Народні селянські маси України довгі віки мріяли про розподіл великих земельних мастностей, що були у величезній більшості в руках шляхти російської та польської: німецька окупація України 1918 року скасувала земельну реформу в Україні, і це використала большевицька пропаґанда, обіцяючи селянам українським землю, аби вони прийняли „радянську владу", що в дійсності було визнанням диктатури к о м уністичної партії.

Суб'єктивна непідготованість України була в тому, що на Наддніпрянщині деякі політичні провідники (В. Винниченко, голова Директорії, В. Чехівський, голова уряду УНР) не вміли відрізнити большевицької пропаґанди від дійсних намірів московського уряду. Ці діячі мали надію, що Москва припинить свою аґресію проти УНРеспубліки, якщо Україна визнає „радянську плятформу". Ці хитання Винниченка й Чехівського перешкоджали політичній твердій лінії і консолідації українських сил в боротьбі проти аґресії. Трудовий Конґрес, хоч і прийняв постанову про скликання парляменту на демократичних основах, все ж не міг переконати мрійників, що вірили, мовби магічні слова „радянська плятформа" поведуть українські народні маси за собою: ця надія жила деякий час між членами Української Партії Соціялістів Революціонерів.

В Україні Наддністрянській в час першої світової війни політичні провідники покладали надію на перемогу Центральних Держав і не шукали зв'язків з державами Антанти, як це робили чехи, поляки та інші народи Австро - Угорщини. Поразка Центральних Держав і розпад Австро - Угорщини залишили австрійських українців у ролі вірних „тирольців Сходу", до яких держави Антанти не мали прихильности.

Проти Н а д дніпрянської України, що підписала мировий договір з Центральними Державами у Берестї 9 лютого 1918 року, російська і польська пропаґанда створила ворожу атмосферу в західніх державах: мовляв, українці — ґерманофіли.

На цьому тлі розвивалися пляни держав Антанти на Сході Европи після перемоги над Німеччиною в кінці 1918 року. За Берестейський мир мала бути покарана большевицька Москва і також Україна. В Лондоні й Парижі вирішили помагати російській білій армії ген. Денікіна, а українців пляновано „припрягти" до воза „єдиної неділимої" монархічної Росії. Буковину вирішено віддати румунам, а Галичину полякам. Для допомоги „неділимій Росії" на українському узбережжі Чорного моря появився десант французького та грецького війська. Уже від кінця 1918 року територія України опинилася під ударами аґресорів: з півночі новозорганізована російська „червона армія", зі сходу і з півдня (Одеса) російська „біла армія", на заході — війна з новоствореною П о льщею. Українська територія була

(Закінчення на стор. 3-ій).

ЗВЕРНЕННЯ

ДО УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ В 50-ті РОКОВИНИ АКТУ СОБОРНОСТИ 22 СІЧНЯ 1919 РОКУ

Українці і Українки!

22 січня 1969 року минає 50 років від дня, коли в Києві спільним Актом Урядів Української Народної Республіки і Західньо - Української Народної Республіки проголошено об'єднання всіх українських земель в одній Соборній Українській Державі—Українській Народній Республіці. Цим Актом з 22 січня 1919 року, на основі і силою якого Українська Народна Республіка і Західньо-Українська Народна Республіка зіллялись в одну державу українського народу, покінчено з територіяльним поділом України, що тривав ще від упадку Української Держави за княжих часів. У цьому Акті читаємо:

„Віднині воєдино зливаються століттями відірвані одна від одної частини єдиної України, Західньо - Українська Народна Республіка (Галичина, Буковина і Угорська Русь) і Наддніпрянська Велика Україна. Здійснилися віковічні мрії, якими жили і за які вмирали кращі сини України. Віднині є єдина, незалежна Українська Народна Республіка. Віднині український народ, звільнений могучим поривом своїх власних сил, має змогу з'єднати всі змагання своїх синів для утворення нероздільної, незалежної Української Держави на добро і щастя робочого люду".

Від цього пропам'ятного дня минає тепер 50-ть років. Відновлена Актом 22 січня Українська Самостійна і Соборна Держава не встоялася. У важкій кількалітній боротьбі з червоними і білими російськими та польськими імперіялістами український народ засвідчив на фронтах своїх Армій непохитну волю бути соборною самостійною державною нацією. Українському народові, внаслідок незрозуміння західніми державами важливости визвольної боротьби України, не пощастило закріпити свою державну незалежність та соборність і тому Україна знову опинилась під пануванням окупантів, а у висліді другої світової війни стала жертвою тотальної окупації совєтською російською імперією у формі СССР.

22 січня 1919 року український народ у вільному волевиявленні дав вислів своєму незламному прагненню бути об'єднаним в одній незалежній і суверенній державі, самостійність якої була проголошена Актом 22 січня 1918 року. В обороні самостійности і соборности України український народ пролив море крови в роки визвольної б о р о тьби на фронтах боїв з наїзниками, а відтак у безупинному змаганні в усіх ділянках національного життя, а зокрема в підпільному революційно-визвольному змагу між двома світовими війнами та у збройній боротьбі Української Повстанської Армії у роки другої світової війни і після її закінчення. Ця важка боротьба, що коштує Україні гекатомби жертв, не припинилася по сьогодні. Вона продовжується і буде продовжуватися, поки українські землі не будуть звільнені від чужого поневолення.

50-ліття Акту 22 січня 1919 року — це не тільки історична подія чи ще одне національне свято. Як минулорічне 50-річчя Проголошення Української Самостійности, так і 50-ліття Української Соборности це для нас усіх велика пригадка і поклик до поновлення зусиль і діяльности, щоб привернути те, початок чому тими Актами покладено 50 років тому.

На українських землях сьогодні існує московсько-совєтська окупація, що для обману прийняла назву Української ССР, яка є отією фікцією української державности. Московсько - совєтський режим докладає всіх зусиль для того, щоб знищити в душі українського народу стремління до справжньої державної соборної суверенности. Цей режим намагається загальмувати природний розвиток і ріст українського народу, руйнуючи українські Церкви — православну, католицьку і протестантські, його культуру, науку і економіку. Всі намагання найкращих синів і дочок України добитись для свого народу належних йому прав цей режим здавлює брутальною силою.

Відмічаючи в цьому році всі наші великі національні роковини, ми висловлюємо наш глибокий подив усім тим борцям, які у найважчих умовах тоталітарного поневолення продовжують боротьбу за привернення Україні її справедливих прав і державної н е з алежности. Ми рівночасно з пієтизмом згадуємо всіх тих, які впродовж останніх 50-ти років віддали свій труд і своє життя для визволення України.

У ці великі роковини ми, Світовий Конґрес Вільних Українців закликаємо всю українську спільноту в країнах вільного світу до збільшення зусиль, до посиленої і скоординованої праці в допомогу нашому народові в Україні і його боротьбі за волю і незалежність, бо тільки в українській незалежній соборній державі буде вільний розвиток українських Церков, науки, культури і господарства.

Хай згадка про Акти 22 січня буде для нас стимулом і заохотою для того, щоб ми, єднаючи всі наші сили і всі засоби, витривало й непохитно йшли шляхом, що його 50 років тому намітили творці Актів Української Самостійности і Соборности.

Українському н а родові, який у важких умовинах поневолення в СССР ці Великі Роковини може відзначити тільки в катакомбах своїх душ, шлемо гарячий привіт і вислови нашої повної солідарности з його визвольними змаганнями.

Секретаріят Світового Конґресу Вільних Українців
22 січня 1969 року

ЗАКЛИК

ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 50-РІЧЧЯ ВЕЛИКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ І ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

Січень 1969 р.

Українська Громадо!

П'ятдесятріччя проголошення відновлення Української Держави — Української Народної Республіки, що сталося 22-го січня 1918 року, відзначила наша спільнота в Америці гідно і достойно.

Нашим відзначенням ми пригадали а м е риканській офіційній і суспільно - громадській опінії, що український народ про свою державну незалежність вирішив уже тому 50 років, що з цієї своєї незалежности не зрезиґнував, що в її обороні боровся своїми реґулярними збройними силами і згодом повстанськими з'єднаннями, що законний Уряд і Армія його не скапітулювали, але вийшли з території України з боями та й далі залишилися виразниками змагань і стремлінь українського народу до волі, свободи і справедливости.

У безперервній боротьбі за своє повне визволення український народ триває й далі. Теперішній большевицький режим в Україні накинений нашому народові насильно Москвою. Це сталося при закінченні першої світової війни з Україною. Така ж доля чекала багато народів Східньої Европи по другій світовій війні. Вимовним прикладом загарбницької політики Москви є останнє підкорення Чехо-Словаччини.

Завершенням Української Національної Революції тому 50 літ стало Свято Злуки, що відбулося 22-го січня 1919 року в Києві. Тоді наступило об'єднання Західньої Української Народної Республіки зі столицею у Львові з Наддніпрянською Українською Народною Республікою в одну об'єднану Українську Соборну Державу — Українську Народну Республіку. 50 літ тому відбулась найсвітліша подія в новітній українській історії, коли всі частини поділеного між різними державами українського народу об'єдналися „воєдино". Тоді ту державу визнали, як суверенну, інші народи.

Правда, українська незалежна держава, відновлена в роки національної революції 1918-1919 рр., не встоялась, „бо встоятись не було сили", але її хоч і недовге існування мало і має велике значення для нашого народу в Батьківщині, як і для всіх нас за її границями сущих. Великі і світлі події з-перед 50 років залишились дороговказом для майбутніх українських поколінь.

Центральний Комітет для Відзначення 50-річчя Великої Української Національної Революції і Відзначення Української Д е ржавности звертається до всіх українських громад з гарячим закликом перевести якнайкраще Ювілейні Відзначення Золотого Ювілею Соборного Акту з 22-го січня 1919 року. Так, як тоді, всі частини України: Наддніпрянська, Галичина, Буковина, Закарпаття — створили одну цілість, так і сьогодні ми, не дивлячись на наше територіяльне походження, відзначім одностайно і солідарно Золотий Ювілей Акту Злуки всіх Земель України.

За Центральний Комітет:

Антін Батюк (—), голова
Іван Базарко (—), секретар

ПОВІДОМЛЕННЯ УККА

В РОКОВИНИ ІСТОРИЧНИХ СІЧНЕВИХ АКТІВ, В 50-РІЧЧЯ ОБ'ЄДНАННЯ ВІДНОВЛЕНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ 22 СІЧНЯ 1919 Р.

Увійшло вже в традицію, що в місяці січні відзначаємо урочистими святкуваннями Роковини Актів 22 Січня 1918 і 1919 років. Історичних Актів, що волею Українського Народу проголошено на історичному майдані перед Собором св. Софії в столиці України Києві, Незалежну Державу Українського Народу — Українську Народну Республіку. А рік пізніше на тій же площі проголошено слова: „Віднині воєдино зливаються віками відділені частини України — в одну Велику Україну". Сповнилися мрії поколінь — Київ став знову столицею Соборної Держави Українського Народу.

Як в минулих літах, так і в цьому році, наше відзначування Актів 22 Січня піде широким відгомоном по всіх громадах нашого скупчення в ЗСА, воно відіб'ється також в американській прилюдній опінії через найвищу установу — Конґрес, в якому відмовлять молитви в намірені Українського Народу, в середу 29 січня ц. р., українські духовники, — і так: в Сенаті — Впр. о. Канц. Михайло Федорович, а в Палаті Репрезентантів — о. Протоієрей Степан Біляк, через уряди стейтів і міст, бо і в цьому році, як і в багатьох попередніх, численні американські законодавці — сенатори і конґресмени — відзначать Роковини Актів 22 Січня промовами, які виголосять в обох Палатах і в яких пригадають Американському Народові славну подію з-перед 50-ти літ. Вони віддадуть поклін Українському Народові за його боротьбу за волю і за те, що, хоч завойований переважаючими большевицькими силами і підкорений насильством, сам ніколи не погодився з таким насильно накиненим станом, але активно боровся і бореться за привернення своєї незалежности і національної суверенности.

Високо оцінюючи Акти 22 Січня 1918 і 1919 років, просимо Вас, Вельмишановні Пані й Панове, подбати, щоб їх відзначення у Вашій Громаді було якнайкраще переведено. Подбайте, щоб так, як в минулих роках, і в цьому, 1969 році губернатори стейтів і посадники міст урочисто проголосили з нагоди 22 Січня „Українські Дні". Щоб у цей день були вивішені на капітолях стейтів і міст українські прапори. Поробіть старання, щоб на Ваших святочних і м п резах приймали участь з промовами визначні громадсько-політичні діячі Вашої місцевости. Коли Ви маєте контакт з провідними діячами інших національних груп, запросіть їх до участи у Ваших святочних імпрезах. Подбайте, щоб у місцевій англомовній пресі з нагоди 22 Січня появились відповідні статті чи нотатки.

Екзекутива УКК просить, щоб кожний Відділ звернувся до сенаторів і конґресменів своєї округи з проханням бути присутніми на засіданнях Сенату і Палати Репрезентантів в часі, коли будуть відмовлені молитви українськими духовниками в намірі Українського Народу.

З уповноваження Екзекутиви УККА:

Іван Базарко
Директор Канцелярії УККА

СВОБОДА ЦІНИ НЕ МАЄ

Ярослав Гайвас

(37)

Цей дзенькіт був неповторний. Ніде не чув я такого в усіх країнах світу, в яких довелося побувати. А моторові це були просто поети-музики. Вони видзвонювали такими різними стилями, що відразу можна було пізнати, хто з них добряга, а хто злюга. Ці дзвінки щодня ранком голосили про тяжкі конфлікти між дядьками, що приїжджали зі села, і трамваярами. Очевидна річ, що трамваярі уважали себе чимсь вищим від селян, вони ж бо репрезентували добу електрики. А дядьки спокійно в'їздили на трамваєві рейки, і їхні коники жваво бігли, не чуючи ніякого тягару. Здалека гнався трамвай за таким возом і вже здалеку починав дзвонити. Зчинялася своєрідна війна нервів. Моторовий бив ногою дзвінок, дзвінок лементував, а дядько преспокійно вимахував батіжком. Два кондуктори вибігали на плятформи своїх вагонів і на цілий голос лаяли дядька, який, мовляв, не знає правил їзди у місті. Забава тривала доти, аж поки дядько не з'їжджав з рейок.

Стемпєнь біля брами, мацає замок, приглядається. Канюка притиснувся до одвірка, щоб не тратити ні хвилини й миттю вискочити на вулицю, за ним Башук, я стояв трошки ззаду як „охорона". Невже ж таки удасться?

Ні слова не впало між нами, не переглянулися ми в темряві, не рушилися, кожен стояв, як заклятий на своєму місці. Власне тут і в цей момент рішалося все наше майбутнє.

Стемпєнь шукає. Ану ж немає того ключа, ану ж стражник тримав його окремо, а тепер уже годі вертатися, запізно. Ще може секунди, і буде алярм, погоня і такий чи сякий кінець. Стемпєнь шукає . . . Він, спеціяліст від замків і ключів, не може дати собі ради. А може? . . В темряві видно рухи його руки. Ось нарешті вибрав він ключ і як у живе тіло встромив у величезний замок. Цей чи не цей? Обернеться чи ні? Якийсь дуже старий і немічний скрегіт у замку, двері струснулися і — вулиця!

Теплий червневий день. Неділя під полудне. До дупла тюремної брами вливається море чудесного привітного, життєдайного світла. Ясно аж хапає за очі. Просуваються по вулиці святково вбрані люди.

Як крізь сон бачу тіні, що вискакують з брами: Канюка, Стемпєнь, Башук . . . Пора й мені. Роблю пару кроків, і легко-легко мені, здається немає в мене тіла. На середині розчахнутої брами перед самим порогом лежить стражницька шапка, яку ми забрали в Зєлінського і надягли Стемпєневі, щоб виглядав як стражник-практикант, що ще ходить у цивільному, але вже „зафасував" шапку. Схиляюся, підношу її і кидаю за браму, хай не хапає за око, не звертає на себе уваги. Ще крок і я на вулиці.

Роблю крок і бачу під самою брамою Стемпєня. Як укопаний стоїть він під стіною. Мертвецьки блідий, скляні очі, застиг без руху. Неначе мертвий. Надлюдське нервове зусилля з'їло всю його енерґію і він ні до чого вже не здібний. Голою рукою може його взяти тепер дитина й повести.

Але немає часу займатися цим. Канюка і Башук уже кільканадцять кроків попереду. Минаю без слова Стемпєня, роблю пару кроків уперед, щоб зорієнтуватися, що і як далі робити: іти через вулицю, кликнувши за собою Канюку й Башука, чи за ними до вулиці Бернштайна, взявши Стемпєня зі собою.

Дивлюся і — жах! Не може бути! Просто на мене йде в цивільному вбранні один з молодих „пшодовніків" в'язничої сторожі. Високий, виспортуваний, недавно прийшов з пограничної сторожі, де був підстаршиною. Не подолати мені його, ані випередити в бігу. Іду просто і спокійно на нього, дивлюся вперед, обминаючи його очима. Бо очі можуть сказати все! Нібито спокійно витягаю хустинку до носа, щоб, витираючи його, закрити лице. Минаю „пшодовніка" і, не оглядаючись, приспішую кроку. Стемпєня рятувати неможливо. Кожен зданий на себе, доки не вирвемося з тієї крайньої небезпеки.

Башук і Канюка скрутили в вулицю Бернштайна. Так і треба. Так і треба. Організаційна наука не пішла до лісу: тікаючи, оминай простих доріг і вулиць, звертай у бічні, спокійно, холодно, а тільки на закрутах можеш підбігти трошки. Перед закрутом на Бернштайна підбіг і я. Башук і Канюка оглянулись і, побачивши мене на розі, побігли й собі, минаючи першу поперечку наліво, вулицю Яховича. Оглянулись знову, і я показав назад у вулицю Яховича . . .

(Далі буде)

СОБОРНІСТЬ

(Продовження зі стор. 2-ої)

блькована рішенням урядів Антанти. Ми не могли дістати з заходу ні зброї ні потрібних товарів, навіть ліків в Україну не дозволяли ввозити.

Що можна було в тих обставинах робити? Дехто з політичних провідників Західньої УНРеспубліки вірив, що Антанта визнає нашу національну справу за „справедливу" і звелить полякам припинити агресію проти України. (Це я чув у березні 1919 р. в розмові з членами Української Національної Ради ЗУНР, що приїздили на нараду до Жмеринки, Євгеном Петрушевичем і М. Бурачинським). Вони покликалися на 14 точок Вільсона про право народів на самовизначення...

Читаючи спомини тодішнього державного секретаря Лансінга в уряді Вільсона, бачу ясно, що Вільсон визнав с а м о визначення, тільки не для українців. Про голову уряду Франції Клемансо відомо, що він хотів зробити з Польщі великодержаву для створення рівноваги між Росією і Німеччиною: тому Галичина мала перейти під польську владу. Тільки в Лондоні мали сумніви в цій справі, але Англія не виявила рішучости і не ставила перешкод польській агресії проти України.

В такій трагічній міжнародній коньюнктурі ми не могли виграти війни на всіх фронтах. Значить, така війна була тільки демонстрацією нашої волі мати незалежну й соборну державу. Демонстрація такого роду не дає політичного рішення, і вона задорога, бо кров народу в таких обставинах проливається без реальних досягнень.

Після першої світової війни перебувала в подібній ситуації Туреччина, яку держави Антанти хотіли знищити, віддавши турків на здобич грекам. Турецькі патріоти залишили ворогові велику частину своєї території, навіть столицю — Константинополь — покинули. Кемаль - Паша зібрав збройну силу в Анатолії і перейшов у наступ на греків, що кінчився повною перемогою.

Мені здається, що ми надто сантиментально сприймаємо політичні рішення, і не знаю, чи й тепер на мою гіпотезу не озвуться голоси, що я далекий від „героїзму", „сліпого невмотивованого хотіння", „ірраціональности" і подібних якостей, котрі, мовляв, рішають в історії народів.

Гляньмо на противників, що в 1919 році претендували на українську територію. Уряд Леніна вів тяжку війну проти „білих" армій Колчака й Денікіна і большевикам докучали повстання в самій Росії. Коли навесні 1919 р. „совєтський уряд України" на чолі з Х. Раковським переїздив з Харкова до Києва, то всю дорогу довелося відбиватися від українських п о встанських сил. Біла російська армія через реакційну політику супроти селян не мала шансів на перемогу.

Коли армія УНРеспубліки покинула Київ у лютому 1919 р. і уряд оселився на Волині, потім в Кам'янці Подільському, то вся територія окупованої большевиками України стала воєнним табором повстанців проти „червоних". В тодішніх обставинах ліквідація українсько - польської війни і зосередження наших сил проти Москви давали шанси на успіх. Це показала боротьба трьох малих балтійських республік: Естонії, Латвії, Литви. Москва мусіла визнати їх самостійність у 1920 р. Ми могли втратити частину нашої території, але врятували б державність, яка дала б нам пізніше можливість здійснити соборність не тільки декларативно.

Історія — це не прохід райськими садами, це — тяжкий іспит. І лихо тому народові, що не зорієнтується в обставинах, не відрізнить бажаного від можливого, досяжного. Поляки чекали на самостійність і соборність 150 років після розділів Польщі в кінці XVIII стол. Не менше ждали своєї соборности румуни, італійці, югослави.

Само собою, головною перешкодою державної української політики в 1919 році було те, що ми не створили єдиного всеукраїнського уряду. В Галичині була ілюзія, мовляв, світові держави несуть „відповідальність" за народи розбитої Австрії і не дадуть Галичини під польське панування. Ліквідація польсько - у к р а їнського фронту і замирення на заході України (тут могли сказати держави Антанти своє рішуче слово) уможливили б консолідацію українських збройних сил, бо не було б ґрунту для ворожої пропаганди, мовляв, українська армія — то „большевики". Само собою не мали б ми дальших кривавих жертв у безнадійній війні з Польщею, коли не було чим навіть стріляти.

Втративши територію, уряд ЗУНР разом із військом перейшов на схід від Збруча. Була нагода спільними силами ударити на російську „білу армію", що вже була в розкладі: Махно її зруйнував, їздячи на своїх тачанках від Умані аж до Маріюполя над Чорним морем. Але ми боялися прогнівити Антанту... і діждали холодної осени з епідемією тифу. „Перікулюм ін мора" (небезпека в марнуванні часу), казали римляни.

І нарешті, коли українську землю посіли вороги, з'явилися політики, що шукали порятунку від Польщі в орієнтації на комуністичну Москву...

Хтось може запитати: чи замирення з Польщею, навіть ціною втрати Галичини й Холмщини в 1919 році, забезпечило б нашу Республіку від дальшого польського „натиску на Схід"? На це відповідь: в 1919 році була можлива перемога в громадянській війні в Росії або „білих" або „червоних". Поляки боялися перемоги „білих" більше, ніж „червоних". Тому Пілсудський через свого уповноваженого попередив Леніна в 1919 р., коли „білі" були недалеко від Москви, що Польща заінтересована в перемозі Денікіна. Після переходу Української Галицької Армії на схід через Збруч влітку 1919 року поляки не порушували демаркаційної лінії, встановленої по лінії Збруча, отже не виявляли в той час інтересу нас „добити", хоч у польських політичних колах, особливо ж серед націонал - демократів, був страх, що Українська Народна Республіка, зміцнівши над Дніпром, раніше чи пізніше заявить свої права і на західні українські землі.

Наша поразка у безвиглядній війні з Польщею в 1919 році ожививла в частині західньоукраїнських політичних груп москвофільські настрої, надію на російського „старшого брата": „Хто каже — самостійна Україна, той тим самим каже ... Галичина й Буковина навіки для Польщі й Румунії", — так пророкував один впливовий дорадник Євгена Петрушевича в своїй книжці „З'єдинені Держави Сходу Европи" (Львів, 1922 р.). Знаємо, чим кінчилося це „пророцтво" в час другої світової війни для Польщі, Румунії і нашої України...

Само собою: там, де немає психологічної соборности, не може бути й одностайної, твердої політичної лінії в обороні національних інтересів. Наша катастрофа в 1919-1920 рр. для того просто „клясичний приклад".

Отакі мої неювілейні міркування з нагоди історичної, на жаль, тільки декларативної події — проголошення соборности Української Народної Республіки, що сталася в Києві 50 років тому.

Пластовий вечір — присвячений книжці у Філядельфії

З нагоди десятиріччя існування Пластової Бібліотеки у Філядельфії відбулася 26 жовтня в залі цілоденної школи Сестер Василіянок при вулиці Лідлей цікава й оригінальна імпреза під назвою „Книжка шукає читача", що її зорганізував курінь пластунок „Чортополохи", який і веде цю бібліотеку в нашому місті.

Програма вечора, зложена пластовою громадою; її виконавці також пластуни й пластунки, від наймолодших до найстарших: новацтво, юнацтво, старше пластунство і пластунки - сеньйорки.

Вечір відкрила і його вела пл. сен. Анна Максимович, нав'язавши своїм безпосереднім, забарвленим легким дотепом заповіданням окремих точок зв'язок з публікою, головно молоддю, що в числі понад триста осіб виповнила залю. Про книжку і її значення на просторі людської історії сказав коротке слово бібліограф і критик, бібліотекар одної з бібліотек університету Темпел мгр Іван Коровицький. Група пластунок Христя й Ірина Дмитренки, Люба Кос, Дарка Коженьовська, Ліда Лукіянович, Марта Куземська, Дора Варвара і Оля Повзанюк під проводом пл. сен. Галини Прасіцької при акомпаніяменті гітар відспівали пластову пісню „Писаний камінь". Гарні голоси пластунок зливалися в одну мальовничу картину з гуцільськими одягами, що в них були вдягнені молоді співачки. Сценку „Мандрівка з книжкою", що її спеціяльно для цієї імпрези написала пл. сен. Марта Тарнавська, виконала група юнаків і юначок, а саме Олена Куземська, Наталя Ковалишин, Ніля Ковальчук, Туся Артимишин, Аскольд Бук, Олег Прасіцький, Олег Завадівський, Юрій Пазуняк і пл. сен. Марія Одежинська при музичному акомпаніяменті Марти Куземської. Сценку, що написана віршем у формі давнього вертепу і розкриває ввесь чарівний світ бібліотеки, де в книжках живуть своїм життям славні герої, підготовила пл. сен. Галина Філінська. Згадана група пластунок - новачок відспівала пластову пісню „Воля" і популярну лемківську пісню „Іванку, Іванку" при акомпаніяменті гітар.

Театральний гурток пластунів, що його веде від кількох років п. Зенон Чайківський, колись член ансамблю Львівського Оперного Театру, підготовив для цієї імпрези спеціяльну сценку укладу самого керівника групи п. н. „Книжка, перо і...". Музику для цієї сценки заімпровізувала піяністка Роксоляна Гарасимович. Молоді актори — новаки і новачки Дора Варвара, Христя й Ірина Дмитренки, Марта Куземська, Олег Прасіцький, Олег Лабунька, Роман Процик, Юрій Пазуняк, Марко Тарнавський, Андрій Максимович і Богдан Чайківський гарно виконали свої ролі, які вимагали також співацького таланту. Декорації для цієї імпрези виконав пластун сеньйор інж. Анатоль Прасіцький, який теж прикрасив виставу вертепу „Мандрівка з книжкою" картинами, насвітленими діяпозитивом.

Програма вечора була нова й свіжа і здобула повне признання у численної публіки. Рівночасно була підготавлена виставка книжок, що також втішалась увагою приявних. Пластова Бібліотека у Філядельфії — це чи не єдина на американському терені діяльна бібліотека. Від п'яти років ця бібліотека дістала повну підтримку Товариства Опіки над Молоддю „Рідна Школа" у Філядельфії, що веде школу українознавства в нашому місті. Завдяки постійним щорічним дотаціям „Рідної Школи, шістсот долярів річно на закуп нових книжок бібліотека стала поважною книгозбірнею і випозичальнею книжок, що з неї користають не тільки учні школи українознавства, але й загал громадянства. Своє існування завдячує Бібліотека Пласту-Рідної Школи у Філядельфії парохові Церкви Христа-Царя о. радникові Василеві Головінському, який відпустив для бібліотеки даром приміщення у парафіяльному домі. Ведуть бібліотеку професійні бібліотекарі, що вивінували її у фахово - зложений каталог. Бібліотекаркою є пл. сен. Марта Тарнавська. Зорганізований пластунками куреня „Чортополохи" вечір „Книжка шукає читача" не тільки відзначив десятиріччя цієї потрібної і діючої культурної станиці, але звернув загальну увагу громади на працю цієї станиці, що своєю послідовною, тихою діяльністю несе українську книжку в руки української молоді. Численна участь громадянства у цій імпрезі була доказом признання для цієї праці.

Т.

Передбачають зменшення економіки ЗСА в цьому році

Ню Йорк. — Організація для Економічного розвитку і Співпраці, до якої належить 21 країна, передбачає, що в першій половині цього року буде зменшений темп економічного розвитку, і число безробітних збільшиться понад чотири відсотки. Це передбачення різниться від недавно проголошеного економічного звіту президента Джансона, який передбачає, що і в 1969-му році буде повний добробут. Також і річний звіт Ради Економічних Дорадників Президента передбачає, що число безробітних в 1969 році не перевищить 4 відсотків всіх робітних сил країни. В аналізі економістів Організації для Економічного Розвитку і Співпраці підкреслюється той факт, що теперішній збалянсований п л атничий бюджет із закордонними державами непевний для найближчого півріччя тому, що не знати, як довго триватимуть збільшені закордонні інвестиції в ЗСА в американські дорогоцінні папери.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в неділю, 19-го січня 1969 року, по тяжких терпіннях, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшов у Вічність наш Найдорожчий МУЖ і БАТЬКО

бл. п.

ЮЛІЯН МАЗУРИК

народжений 21-го квітня 1907 р. в Підгайцях, Західна Україна.

ПАНАХИДИ у вівторок і середу, 21-го і 22-го січня ц. р. о год. 8-ій веч. у похоронному заведенні Walsh & Labella, 87-13 — 87th Street, Woodhaven, N.Y.

ПОХОРОН в четвер, 23-го січня 1969 р. о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до Української Католицької Церкви св. Марії в Озон Парку, Н. Й., а опісля на цвинтар Cypress Hill, Queens, N.Y.

Горем прибиті:

СТЕФАНІЯ — дружина
ВОЛОДИМИР і БОГДАН — сини

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

З глибоким смутком повідомляємо членів і наукових співробітників Академії та українське громадянство про смерть

Д-р СОФІЇ ПАРФАНОВИЧ

дійсного члена УВАН і визначного працівника на науковому і культурному полі.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ЇЙ!

Управа УВАН у США

УКРАЇНСЬКИЙ ОПЕРНИЙ АНСАМБЛЬ складає глибоке співчуття режисерові п-ві Степанові Крижанівському і п-ні Ніні Самокішин з приводу смерти членів Ансамблю:

бл. п. МАРУСІ КРИЖАНІВСЬКОЇ й бл. п. ІВАНА САМОКІШИНА

Гроші в сумі 40.00 дол. складають на УВАН.

Замість квітів на могилу бл. п. проф. Володимира СМАЛЬ-СТОЦЬКОГО складаємо 50.00 дол. на Східньо-Европейський Дослідний Інститут ім. В. Липинського.

Д-р Микола й Ірена ГНАТЧУК
Д-р Тарас і Меліта ГНАТЧУК

З невимовним жалем ділюся сумною вісткою з Приятелями, Українським Вояцтвом, Подєбрадчанами і Українським Суспільством, що 18 січня 1969 р. в Millville, N.J. несподівано відійшов у Вічність

МІЙ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ

бл. п. ФЕДОР ФЕДОРОВИЧ САВЧУК

уродженець Сумщини, інженер-агроном, сотник Шостої Дієвої Армії УНР, нагороджений Хрестом Симона Петлюри.

ПАНАХИДА у СЕРЕДУ, 22-го січня 1969 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Christy, 1 West Broad St., Millville, N.J.

ЛИТІЯ в ЧЕТВЕР, 23-го січня, о год. 8:30 ранку в тому ж пох. заведенні.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в ЧЕТВЕР, 23-го січня 1969 р. о год. 9-ій ранку в українській православній церкві св. Петра і Павла при Center Grove, Millville, N.J.

Тлінні останки будуть перевезені на український православний цвинтар у Савт Бавнд Брук і там же останні відправи між год. 1 і 2-ою по полудні.

З глибоким жалем
ЕВГЕНІЯ — дружина.

Замість квітів проситься слати пожертви на Фонд Катедри Українознавства.

Український інтернат у Мюнхені в другому році свого існування

Український інтернат „Рідної Школи" в Мюнхені почав другий рік своєї праці.

В минулому шкільному році було вписаних 16 учнів і учениць, але з різних причин залишилося десять, які закінчили перший рік навчання в інтернаті. Навчання українознавства проходило успішно. Молодь і батьки набрали довір'я до виховання і навчання в українському інтернаті. Доказом може бути це, що з одної родини маємо в інтернаті тепер аж троє дітей. В цьому році в інтернаті є 20 хлопців і дівчат, які походять з Німеччини, Франції й Австралії. Префектом інтернату є далі проф. Володимир Максимович, а виховницею дівчат студентка Віра Лавриненко.

Ведення інтернату вимагає великих коштів. „Рідна Школа" й батьки не можуть покрити всіх видатків. Тому звертаються до українських установ і людей доброї волі з гарячим проханням: допоможіть нам своїми пожертвами зберегти нашу здібну молодь для України. Пожертви чеками просимо слати на адресу: Ukrainischer Schulverein "Ridna Schkola", 8 Muenchen 2, Dachauerstr. 9, а безпосередні грошові перекази прямо на наше конто: Commerzbank Zweigstelle Hauptbahnhof/Marstr., Konto 4000626. Postscheckkonto: PSch A Muenchen, Kto Nr. 43011.

Нижче подаємо перший список жертводавців, які відгукнулися на заклик „Рідної Школи" за час від 1 січня до 31 липня 1968 р. Вони причинилися до успішного закінчення шкільного року в інтернаті. Всім цим меценатам складаємо прилюдно нашу сердечну подяку.

Апостольський Екзарх у Німеччині — Єп. Платон Корниляк — 2000 н. марок, д-р Михайл Демянів, Пфорцгайм у Німеччині — 1000 н. марок, Закордонні Частини Організації Українських Націоналістів — 1000 н. марок, Українська Американська Допомогова Жіноча Організація в Ню Йорку — 150 дол., Богдан Тарновецький з Торонта (збірка: в тому ЮБА 10 дол., „Прометей" 28 дол) — 130 дол. Кардинал Йосиф Сліпий — 400 н. марок, Архиєпископ Іван Бучко — 400 н. марок, Українська Канадійська Допомогова Служба — 100 дол., Союз Українців у Великій Британії — 25 фунтів, Фонд Діти Дітям Школи Українознавства в Чікаґо — 100 дол., Українська Медично - Харитативна Служба в Мюнхені — 200 н. марок, Богдан Микитчак з Мюнхену — 200 н. марок, Діти Дітям Школи Українознавства в Дітройті — 50 дол., Апостольський Екзарх в Австралії — Єп. Іван Прашко — 25 ав. дол., Стефан Бардиґула з Ню Йорку — 25 дол., Марія Паненко з Мюнхену — 80 н. марок, Шк. надр. Степан Шах з Мюнхену — 68 н. марок, М. Писаренко з Англії — 55 н. марок, Судовий радник Д. Кондрацький з Авгсбурга — 40 н. марок, Допомогова Секція УККА в Бофало — 47 н. марок, о. прелат Петро Голинський з Мюнхену — 20 н. марок, М. Кленів — 10 н. марок, Збірка від членів Української Національної Ради — 145 н. марок, (збірщик: д-р Іван Жеґуц).

Станьте Меценатами Виховання Української Дітвори! Беріть під свою опіку окремих учнів в інтернаті! Жадайте збіркових лист!

Проф. Степан Шах (в. р.) — голова, Володимир Леник (в. р.) — секретар, о. митроф. прот. Паладій Дубицький (в. р.) — фінансовий референт, Проф. Володимир Максимович (в.р.) префект інтернату.

ВИЙШЛИ ДВІ ПЛАТІВКИ ІВАНА ПИЖАКА-РОМАНОВА

Вінніпеґ. — Фірма „Капітоль Рекордс" випустила дві довгограйні платівки з записами пісень у виконанні хору й оркестри під диригуванням відомого з виступів на мережі СІБІСІ українського диригента, скрипаля і композитора Івана Пижака - Романова. Між солістами є також Леся Зубрак, дружина диригента. Одна платівка зветься „Континентальна Рапсодія", друга —„Українська Рапсодія", на якій записано 11 українських, переважно народних, пісень.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

П'ЯТНИЦЯ, 24-го СІЧНЯ, 1969 р.:

АСТОРІЯ, Н.Й. — Місячні збори Б-ва Св. Миколая, Відд. 5, о год. 7-ій веч. в домівці Б-ва при 37-49 — 31st Ave. Проситься всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодження. — М. Хоманчук, секр.

НЮ ЙОРК, Н.Й. — Річні збори Т-ва „Зоря", Відд. 69, о год. 7-ій веч. в залі при 33 East 7th St., New York City. Проситься членів прибути і вирівняти залеглі вкладки. — Управа.

НЕДІЛЯ, 26-го СІЧНЯ, 1969 р.:

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Річні Загальні Збори Б-ва св. Василія, Відд. 339, о год. 3-ій по пол. в Домі Укр. Громади при 3322 N. Lawrence St. Проситься всіх членів місцевих і поза-місцевих обов'язково прийти на збори. На порядку нарад вибір нової Управи та Контр. Комісії. — М. Бішко, предс., С. Лупацій, секр.

ЮТИКА, Н.Й. — Річні Збори Т-ві ім. Т. Шевченка, Відд. 484, о год. 5-ій веч. в церковній авдиторії при 6 Cottage Pl. в Ютиці. З уваги на вибір нової Управи Відділу, присутність усіх членів обов'язкова. Членів, які залягають з член. вкладками, проситься вирівняти свої залеглості. — За Управу Відділу: Вол. Запаранюк, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Річні Збори Т-ва ім. Ів. Франка, Відд. 83, о год. 1:30 по пол. в залі Укр. Горожанського Клюбу при 847 Н. Френклін вул. На порядку нарад: Звіти управи та вибір нової управи на 1969 р. Проситься всіх членів прибути на згадані збори і тим самим вшанувати пам'ять щойно померлого основоположника Відділу сл. п. Романа Карбівника. — Управа Відділу.

П'ЯТНИЦЯ, 31-го СІЧНЯ 1969 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Річні загальні збори 457 Відд. — Т-ва Культура о год. 7-ій веч. в Літ.-Мист. Клюбі (горішня заля) 149 Друга Евню. І. Керницький, гол., Т. Шумилович, секр.

Amount Required	Note Amount	36 Monthly Payments*
$1,000	$1,183.68	$ 32.88
1,500	1,775.88	49.33
2,000	2,367.72	65.77
2,500	2,959.56	82.21
3,000	3,551.40	98.65
3,500	4,143.60	115.10

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ за культурні імпрези (академії, посмертні згадки, розшуки, подяки) — $2.00

1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.) — $3.00

1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ ЗА ПОЛІТИЧНІ ОГОЛОШЕННЯ (виборчі кампанії) — $4.00

ОГОЛОШЕННЯ ЧЕРЕЗ 8 ШПАЛЬТ (ціла сторінка) по — $3.00 за інч за кожного рода оголошення.

ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на одну шпальту — $4.75

ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на дві шпальти — $6.50

ОГОЛОШЕННЯ НА ЧЕРГОВЕ ЧИСЛО (2 ДНІ ПЕРЕД ПОЯВОЮ) ПРИЙМАЄТЬСЯ ТІЛЬКИ ДО 12-ої ГОДИНИ ДНЯ.

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ всі організації, установи і поодинокі особи, які довгують за оголошення, що адміністрація буде змушена відкинути чергове оголошення, доки не будуть вирівняні попередні рахунки.

1894 – 1969

СТАНЬТЕ ЮВІЛЕЙНИМ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В 75-РІЧЧЯ ЙОГО ІСНУВАННЯ ТА ВІДДАНОЇ СЛУЖБИ НАРОДОВІ!

1894 – 1969

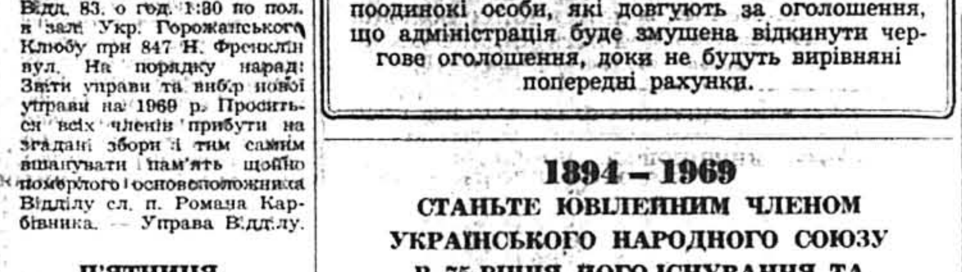
У СІМДЕСЯТП'ЯТРІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ СТАНЬТЕ ЙОГО ЮВІЛЕЙНИМ ЧЛЕНОМ!

Розшуки

ЛЮБА з ДЯКУНІВ ДОРОШ, пошукує братів: Михайла Дякуна, син Андрія, з м. Стріличі Нові, пов. Бібрка, ок. Львів. Під час війни був в Франції, а також був у французькім Чужинецькім Леґіоні в Індонезії. Тепер знаходиться в Америці і живе у Філядельфії. Також Д-ра Богдана Дякуна, син Михайла, нар. у Скрентоні, Па. Вони самі, або хто знає про їхні адреси, прошу ласкаво зголоситися на адресу:
S. Dorosh
39 Winnett Avenue
Toronto 10, Ont. Canada

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ТАРЗАН, Ч. 6122. Вибухова сажа!

Золото або мідь, вкинені до цієї переплавлювальної згори, були переварені на чистий метал.

— Ось тут сухе дерево, Тарзане! Тепер ви можете кресати вогонь та засвітити смолоскип, щоб ми могли бачити!

— Не тут, Іто! Одна іскра тут, і ця гора може вилетіти вгору! Ця курява з сажі вибухова!